BÀI GIẢNG: BÀI 1 - VỊ TRÍ ĐỊA LÍ VÀ PHẠM VI LÃNH THỔ
CHUYÊN ĐỀ: ĐỊA LÍ TỰ NHIÊN
MÔN: ĐỊA LÍ 12
GIÁO VIÊN: VŨ HẢI NAM

MỤC TIÊU

- ✓ *Xác định được đặc điểm vị trí địa lí, phạm vi lãnh thổ Việt Nam trên bản đồ.*
- ✓ *Phân tích được ảnh hưởng của vị trí địa lí, phạm vi lãnh thổ đến tự nhiên, kinh tế - xã hội và an ninh quốc phòng.*

I. VỊ TRÍ ĐỊA LÍ VÀ PHẠM VI LÃNH THỔ

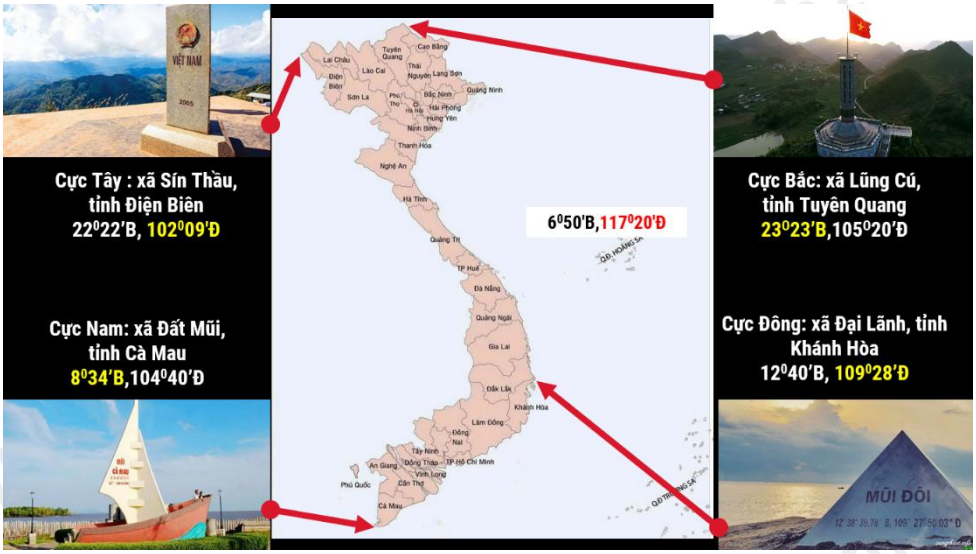
1 Vị trí địa lí

Hình 1.1. Bản đồ vị trí Việt Nam trong khu vực Đông Nam Á năm 2021

- Nước ta nằm gần trung tâm Đông Nam Á, giáp Trung Quốc Quốc, Lào, Cam-pu-chia trên đất liền và chung vùng biển với nhiều quốc gia.
- Tiếp giáp với Biển Đông, liền kề vành đai sinh khoáng, trên đường di cư của nhiều loài sinh vật.
- Nằm trên ngã tư hàng hải, hàng không quốc tế, thuộc khu vực Kinh tế năng động của thế giới.
- Hệ toạ độ địa lí trên đất liền:

+ Cực Bắc: vĩ độ 23°23'B, xã Lũng Cú, tỉnh Tuyên Quang.
+ Cực Nam: vĩ độ 8°34'B, xã Đất Mũi, tỉnh Cà Mau.
+ Cực Tây: kinh độ 102°09'Đ, xã Sín Thầu, tỉnh Điện Biên.
+ Cực Đông: kinh độ 109°28'Đ, xã Đại Lãnh, tỉnh Khánh Hòa.

- Hệ tọa độ địa lí trên biển: kéo dài xuống vĩ độ 6°50’B và từ khoảng kinh độ 101°Đ đến trên 117°20’Đ tại Biển Đông.

2 Phạm vi lãnh thổ

Lãnh thổ Việt Nam là một khối thống nhất và toàn vẹn bao gồm 03 bộ phận: vùng đất, vùng biển, vùng trời.

- Vùng đất:

+ Gồm toàn bộ phần đất liền và các hải đảo, diện tích hơn 331 nghìn km².

+ Hơn 4 600 km đường biên giới đất liền.

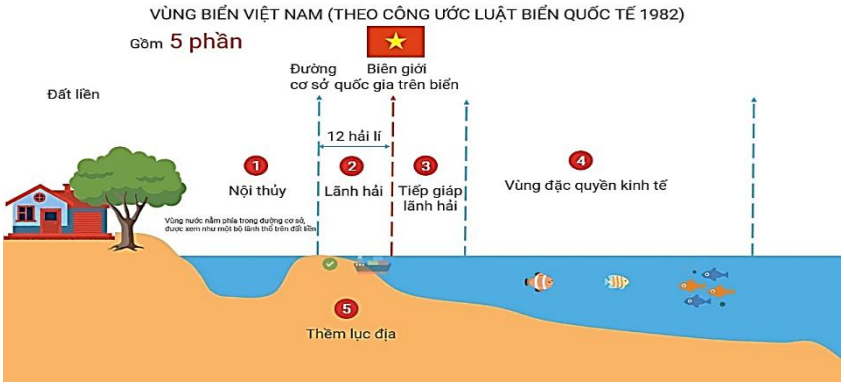
+ Đường bờ biển dài 3 260 km.

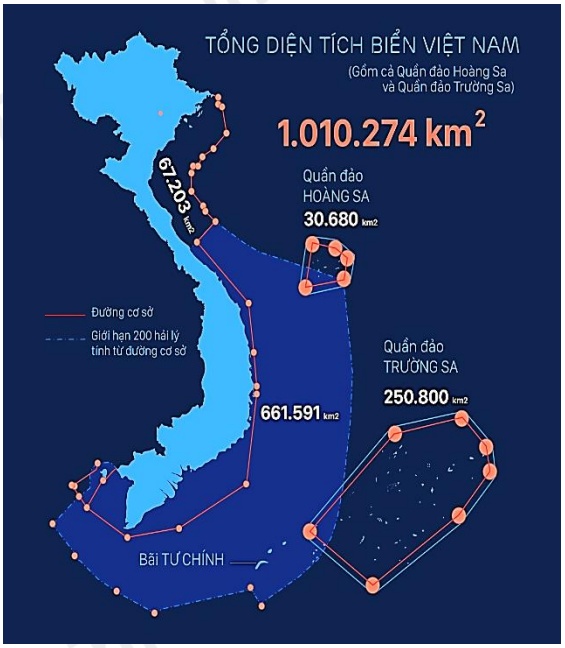
+ Có hơn 4 000 hòn đảo lớn nhỏ, phần lớn các đảo ven bờ.

- Vùng biển:

+ Vùng biển nước ta có diện tích khoảng 1 triệu km², tiếp giáp với vùng biển của 8 quốc gia khác trong khu vực.

+ Vùng biển nước ta gồm: nội thủy, lãnh hải, vùng tiếp giáp lãnh hải, vùng đặc quyền kinh tế và thềm lục địa.

- Vùng trời: là khoảng không bao trùm lên lãnh thổ nước ta, trên đất liền được xác định bằng đường biên giới; trên biển là ranh giới bên ngoài của lãnh hải và không gian các đảo.

II. ẢNH HƯỞNG CỦA VỊ TRÍ ĐỊA LÍ, PHẠM VI LÃNH THỔ ĐẾN TỰ NHIÊN, KINH TẾ - XÃ HỘI VÀ AN NINH QUỐC PHÒNG

1 Ảnh hưởng đến tự nhiên

- Nằm hoàn toàn trong vùng nội chí tuyến Bán cầu Bắc, trong khu vực ảnh hưởng của gió Mậu dịch và gió mùa châu Á.

- Thiên nhiên của vùng nhiệt đới ẩm gió mùa.

- Chịu ảnh hưởng sâu sắc của biển, hệ sinh thái rừng thường xanh chiếm ưu thế.

- Nằm trong khu vực có tài nguyên khoáng sản khá đa dạng, thành phần loài sinh vật phong phú.

- Vị trí địa lí cùng đặc điểm lãnh thổ khiến thiên nhiên nước ta phân hóa đa dạng theo không gian => hình thành các miền địa lí tự nhiên.

- Nằm trong vùng nhiều thiên tai: bão, áp thấp nhiệt đới, hạn hán,…

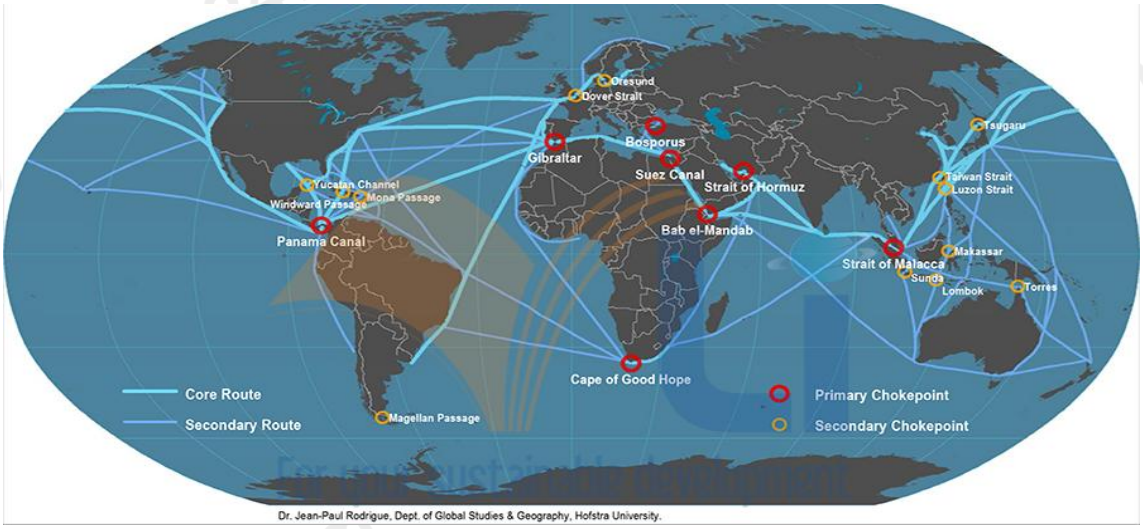
2 Ảnh hưởng đến kinh tế, văn hóa - xã hội và an ninh quốc phòng

- Về kinh tế:

+ Nằm trên ngã tư đường hàng hải và hàng không quốc tế => giao lưu với các nước trong khu vực và trên thế giới.

+ Nước ta còn là cửa ngõ mở lối ra biển thuận lợi cho các nước Lào, Đông Bắc Thái Lan, Cam-pu-chia và Tây Nam Trung Quốc.

+ Vị trí địa lí thuận lợi tạo thuận lợi phát triển các ngành kinh tế, các vùng lãnh thổ, tạo điều kiện thực hiện chính sách mở cửa, hội nhập với các nước trên thế giới, thu hút vốn đầu tư của nước ngoài.

- Về văn hóa – xã hội, an ninh quốc phòng:

+ Các nước ở khu vực Đông Nam Á có nhiều nét tương đồng về lịch sử, văn hóa – xã hội tạo điều kiện cho nước ta chung sống hòa bình, hợp tác hữu nghị và cùng phát triển với các nước trong khu vực.

+ Nước ta nằm trong khu vực có kinh tế năng động và nhạy cảm về chính trị. Đặc biệt, Biển Đông là một hướng chiến lược quan trọng trong công cuộc phát triển kinh tế và bảo vệ đất nước.

ĐỀ BÀI

Câu 1: Việt Nam nằm ở vị trí tiếp giáp giữa lục địa và đại dương, liền kề với vành đai sinh khoáng nên có

A. tài nguyên khoáng sản phong phú.
B. tài nguyên sinh vật phong phú.
C. động đất, núi lửa hoạt động yếu.
D. thiên nhiên nhiệt đới ẩm gió mùa.

Câu 2: Vùng biển thuộc chủ quyền quốc gia trên biển là

A. nội thủy.
B. lãnh hải.
C. vùng tiếp giáp lãnh hải.
D. vùng đặc quyền kinh tế.

Câu 3: Đường bờ biển của nước ta dài 3 260 km, chạy từ

A. tỉnh Quảng Ninh đến tỉnh Cà Mau.
B. tỉnh Lạng Sơn đến tỉnh Cà Mau.
C. tỉnh Quảng Ninh đến tỉnh An Giang.
D. tỉnh Lạng Sơn đến tỉnh An Giang.

Câu 4: Vị trí địa lí nước ta không tạo thuận lợi cho việc

A. phát triển nền nông nghiệp nhiệt đới.
B. mở rộng hợp tác với các nước trên thế giới.
C. phát triển các ngành kinh tế biển.
D. phát triển nền nông nghiệp ôn đới.

Câu 5: Đặc khu Trường Sa thuộc

A. thành phố Đà Nẵng.
B. tỉnh Quảng Ngãi.
C. tỉnh Khánh Hòa.
D. tỉnh Quảng Trị.

Câu 6: Điểm cực Nam phần đất liền nước ta ở vĩ độ 8°34'B tại xã Đất Mũi, tỉnh

A. An Giang. **B.** Cà Mau. **C.** Đồng Tháp. **D.** Vĩnh Long.

Câu 7: Ý nghĩa văn hóa – xã hội của vị trí địa lí Việt Nam là tạo điều kiện

A. cho giao lưu với các nước xung quanh bằng đường bộ, đường biển, đường hàng không.
B. để nước ta thực hiện chính sách mở cửa, hội nhập, thu hút vốn đầu tư nước ngoài.
C. cho nước ta chung sống hòa bình, hợp tác hữu nghị và cùng phát triển với các nước trong khu vực Đông Nam Á.
D. mở lối ra biển thuận lợi cho Lào, Đông Bắc Cam – pu – chia và Tây Nam Trung Quốc.

Câu 8: Các nước xếp theo thứ tự giảm dần về độ dài đường biên giới trên đất liền với nước ta là

A. Trung Quốc, Cam – pu – chia, Lào.
B. Trung Quốc, Lào, Cam – pu – chia.
C. Lào, Cam – pu – chia, Trung Quốc.
D. Lào, Trung Quốc, Cam – pu – chia.

Câu 9: Cho thông tin sau:

Lãnh thổ đất liền Việt Nam được giới hạn bởi bốn điểm cực: điểm cực Bắc ở khoảng vĩ độ 23°23'B, điểm cực Nam ở khoảng vĩ độ 8°34'B, điểm cực Tây ở khoảng kinh độ 102°09'Đ và điểm cực Đông ở khoảng kinh độ 109°28'Đ. Việt Nam có chung đường biên giới trên đất liền với Trung Quốc, Lào và Cam – pu – chia, đồng thời tiếp giáp Biển Đông, nơi có nhiều quốc gia cùng khai thác và sử dụng.

a) Vị trí địa lí và đặc điểm hình dạng lãnh thổ của nước ta tạo điều kiện thuận lợi cho việc hình thành và phát triển các tuyến giao thông theo hướng đông – tây hơn so với hướng bắc – nam.

b) Lãnh thổ phần đất liền nước ta kéo dài trên 17 vĩ độ.

c) Nước ta nằm hoàn toàn ở bán cầu Đông.

d) Việt Nam nằm hoàn toàn trong vùng nội chí tuyến Bắc bán cầu.

Câu 10: Cho thông tin sau:

Việt Nam nằm ở rìa phía đông của bán đảo Đông Dương, có lãnh thổ kéo dài và hẹp ngang, tiếp giáp với nhiều quốc gia và Biển Đông rộng lớn. Vị trí địa lí ảnh hưởng rõ rệt đến tự nhiên, làm cho khí hậu nước ta mang tính chất nhiệt đới ẩm gió mùa. Đồng thời, vị trí này tạo điều kiện cho Việt Nam giao lưu kinh tế, văn hóa với các nước trong khu vực và có ý nghĩa chiến lược quan trọng về quốc phòng và an ninh.

a) Việt Nam ở phía đông bán đảo Đông Dương và có lãnh thổ kéo dài theo hướng Bắc – Nam.

b) Vị trí địa lí khiến khí hậu nước ta mang tính chất ôn đới hải dương quanh năm.

c) Vị trí địa lí mang lại ý nghĩa chiến lược quan trọng về quốc phòng và an ninh.

d) Việt Nam có điều kiện giao lưu kinh tế, thu hút vốn đầu tư nước ngoài chủ yếu nhờ sự tương đồng về tự nhiên và văn hóa – xã hội với các quốc gia láng giềng.

Câu 11: Một tàu đánh cá của ngư dân Việt Nam đang tiến hành khai thác hải sản cách đường biên giới quốc gia trên biển của nước ta về phía đông 21 hải lí (biết 1 hải lí = 1852m). Hỏi tàu đánh cá trên cách đường cơ sở nước ta bao nhiêu km? (làm tròn kết quả đến hàng đơn vị).

HƯỚNG DẪN GIẢI

Câu 1: Việt Nam nằm ở vị trí tiếp giáp giữa lục địa và đại dương, liền kề với vành đai sinh khoáng nên có

A. tài nguyên khoáng sản phong phú.
B. tài nguyên sinh vật phong phú.
C. động đất, núi lửa hoạt động yếu.
D. thiên nhiên nhiệt đới ẩm gió mùa.

Cách giải:

Việt Nam nằm ở vị trí tiếp giáp giữa lục địa và đại dương, liền kề với vành đai sinh khoáng nên có tài nguyên khoáng sản phong phú.

Chọn A.

Câu 2: Vùng biển thuộc chủ quyền quốc gia trên biển là

A. nội thủy.
B. lãnh hải.
C. vùng tiếp giáp lãnh hải.
D. vùng đặc quyền kinh tế.

Cách giải:

Vùng biển thuộc chủ quyền quốc gia trên biển là lãnh hải.

Chọn B.

Câu 3: Đường bờ biển của nước ta dài 3 260 km, chạy từ

A. tỉnh Quảng Ninh đến tỉnh Cà Mau.
B. tỉnh Lạng Sơn đến tỉnh Cà Mau.
C. tỉnh Quảng Ninh đến tỉnh An Giang.
D. tỉnh Lạng Sơn đến tỉnh An Giang.

Cách giải:

Đường bờ biển của nước ta dài 3 260 km, chạy từ tỉnh Quảng Ninh đến tỉnh An Giang.

Chọn C.

Câu 4: Vị trí địa lí nước ta không tạo thuận lợi cho việc

A. phát triển nền nông nghiệp nhiệt đới.
B. mở rộng hợp tác với các nước trên thế giới.
C. phát triển các ngành kinh tế biển.
D. phát triển nền nông nghiệp ôn đới.

Cách giải:

Vị trí địa lí nước ta không tạo thuận lợi cho việc phát triển nền nông nghiệp ôn đới.

Chọn D.

Câu 5: Đặc khu Trường Sa thuộc

A. thành phố Đà Nẵng.
B. tỉnh Quảng Ngãi.
C. tỉnh Khánh Hòa.
D. tỉnh Quảng Trị.

Cách giải:

Đặc khu Trường Sa thuộc tỉnh Khánh Hòa.

Chọn C.

Câu 6: Điểm cực Nam phần đất liền nước ta ở vĩ độ 8°34'B tại xã Đất Mũi, tỉnh

A. An Giang. **B.** Cà Mau. **C.** Đồng Tháp. **D.** Vĩnh Long.

Cách giải:

Điểm cực Nam phần đất liền nước ta ở vĩ độ 8°34'B tại xã Đất Mũi, tỉnh Cà Mau.

Chọn B.

Câu 7: Ý nghĩa văn hóa – xã hội của vị trí địa lí Việt Nam là tạo điều kiện

A. cho giao lưu với các nước xung quanh bằng đường bộ, đường biển, đường hàng không.
B. để nước ta thực hiện chính sách mở cửa, hội nhập, thu hút vốn đầu tư nước ngoài.
C. cho nước ta chung sống hòa bình, hợp tác hữu nghị và cùng phát triển với các nước trong khu vực Đông Nam Á.
D. mở lối ra biển thuận lợi cho Lào, Đông Bắc Cam – pu – chia và Tây Nam Trung Quốc.

Cách giải:

Ý nghĩa văn hóa – xã hội của vị trí địa lí Việt Nam là tạo điều kiện cho nước ta chung sống hòa bình, hợp tác hữu nghị và cùng phát triển với các nước trong khu vực Đông Nam Á.

Chọn C.

Câu 8: Các nước xếp theo thứ tự giảm dần về độ dài đường biên giới trên đất liền với nước ta là

A. Trung Quốc, Cam – pu – chia, Lào.
B. Trung Quốc, Lào, Cam – pu – chia.
C. Lào, Cam – pu – chia, Trung Quốc.
D. Lào, Trung Quốc, Cam – pu – chia.

Cách giải:

Các nước xếp theo thứ tự giảm dần về độ dài đường biên giới trên đất liền với nước ta là Lào, Trung Quốc, Cam – pu – chia.

Chọn D.

Câu 9: Cho thông tin sau:

Lãnh thổ đất liền Việt Nam được giới hạn bởi bốn điểm cực: điểm cực Bắc ở khoảng vĩ độ 23°23'B, điểm cực Nam ở khoảng vĩ độ 8°34'B, điểm cực Tây ở khoảng kinh độ 102°09'Đ và điểm cực Đông ở khoảng kinh độ 109°28'Đ. Việt Nam có chung đường biên giới trên đất liền với Trung Quốc, Lào và Cam – pu – chia, đồng thời tiếp giáp Biển Đông, nơi có nhiều quốc gia cùng khai thác và sử dụng.

a) Vị trí địa lí và đặc điểm hình dạng lãnh thổ của nước ta tạo điều kiện thuận lợi cho việc hình thành và phát triển các tuyến giao thông theo hướng đông – tây hơn so với hướng bắc – nam.

b) Lãnh thổ phần đất liền nước ta kéo dài trên 17 vĩ độ.

c) Nước ta nằm hoàn toàn ở bán cầu Đông.

d) Việt Nam nằm hoàn toàn trong vùng nội chí tuyến Bắc bán cầu.

Cách giải:

a), b) – Sai; c), d) – Đúng

Câu 10: Cho thông tin sau:

Việt Nam nằm ở rìa phía đông của bán đảo Đông Dương, có lãnh thổ kéo dài và hẹp ngang, tiếp giáp với nhiều quốc gia và Biển Đông rộng lớn. Vị trí địa lí ảnh hưởng rõ rệt đến tự nhiên, làm cho khí hậu nước ta mang tính chất nhiệt đới ẩm gió mùa. Đồng thời, vị trí này tạo điều kiện cho Việt Nam giao lưu kinh tế, văn hóa với các nước trong khu vực và có ý nghĩa chiến lược quan trọng về quốc phòng và an ninh.

a) Việt Nam ở phía đông bán đảo Đông Dương và có lãnh thổ kéo dài theo hướng Bắc – Nam.

b) Vị trí địa lí khiến khí hậu nước ta mang tính chất ôn đới hải dương quanh năm.

c) Vị trí địa lí mang lại ý nghĩa chiến lược quan trọng về quốc phòng và an ninh.

d) Việt Nam có điều kiện giao lưu kinh tế, thu hút vốn đầu tư nước ngoài chủ yếu nhờ sự tương đồng về tự nhiên và văn hóa – xã hội với các quốc gia láng giềng.

Cách giải:

a), c) – Đúng; b), d) – Sai

Câu 11: Một tàu đánh cá của ngư dân Việt Nam đang tiến hành khai thác hải sản cách đường biên giới quốc gia trên biển của nước ta về phía đông 21 hải lí (biết 1 hải lí = 1852m). Hỏi tàu đánh cá trên cách đường cơ sở nước ta bao nhiêu km? (làm tròn kết quả đến hàng đơn vị).

Cách giải:

(21 + 12) * 1 852 = 61 116 m ≈ 61 km

.